

Az erdészeti főiskola áthelyezésének kérdéséről.*)

Irta: *Ferentzy Lajos* kir. alerdőfelügyelő.

Most, amikor az ország nagyobb városai versenyeznek az új egyetemek elnyeréseért és szó van arról, hogy Temesvár sz. kir. város műegyetemet kapna, helyénvalónak tartottam Temesvár város agilis polgármesterének és az itteni irányadó köröknek figyelmét felhívni arra, nem volna-e keresztülvihető, hogy a selmeczbányai erdészeti főiskola Temesvárra áthelyeztessék.

Szükségesnek találok ezt az időszerű fontos kérdést szélesebb körben is szellőztetni, hogy nálamnál hivatottabbak hozzászólhassanak.

Tudvalevő dolog, hogy a főiskola más helyre való áthelyezésének kérdése már több ízben került felszínre. Évek óta folyik a harc egyrészt Selmeczbánya város részéről, hogy az országban a maga nemében egyedüli és nagyon számottevő ezen intézet ottmaradását mindenáron magának biztosítsa, másrészt egyes intéző körök részéről azért, hogy az úgy tanulmányi, mint társadalmi szempontból alkalmasabb minden igényt kielégítő városba áthelyeztessék.

Szóba került már több nagyobb város, sőt maga Budapest is, de az ügy több oldalról felmerült akadályok következtében lekerült a napirendről.

De csak rövid időre, mert közismert tény az, hogy Selmeczbánya semmi tekintetben sem megfelelő hely az erdészeti főiskola számára.

Az erdészet uttörője, Wilckens Henrik Dávid cs. kir. bányatanácsos már 1810-ben és a későbbi években is, majd Lang György főkamagrófi főerdőmester 1835-ben készített memorandumában hivatalosan kinyilatkoztatták — mint ez Vadas Jenőnek „A Selmeczbányai M. Kir. Erdőakadémia Története és Ismertetője” című művében olvasható — hogy: „Selmeczbánya erdészeti intézet alapítására nem képez alkalmas helyet“.

*) Ezt az új egyetemek elhelyezésének kérdésével kapcsolatosan kapott felszólalást közöljük, anélkül, hogy annak tartalmával magunkat mindenben azonosítanók. Ismert dolog, hogy az Országos Erdészeti Egyesület ez idő szerint a Budapestre tervezett földmívelési főiskola kebelében létesítendő önálló erdészeti fakultás álláspontján áll.

Az udvari kamara ellenkezésén azonban minden az irányban kifejtett törekvésük, hogy az intézet más városban építtessék fel, hajótörést szenvedett s közben a Wilckens helyére erdészeti tanárrá kinevezett Feistmantel Rudolf javaslatára 1836-ban Kisbilyén botanikus kert létesítettett és a selmeczi „Fortuna“ épület 1838-ban megvásároltatott.

Ily módon lett a magyar erdészet élete három évtizedre megbénítva, fejlődése továbbra is megnehezítve s így maradt a körülmények kényszerítő hatása alatt a bányászattal — amelyhez tulajdonképpen semmi köze sincs — később is összekapcsoltan.

A közelmúltban is bizonyára az áthelyezéssel járó anyagi kérdések kedvező megoldásának nehézsége vezette az irányadó köröket, amikor 1890-ben az erdészeti és bányászati szaknak immár elodázhatlan szétválasztásával az erdőakadémia részére 300.000 koronányi költséggel emelt díszes palotát ismét Selmeczbányán építtették fel és rendeztették be, amely ma az erdészeti főiskolává lett intézet székházát képezi.

Előbb-utóbb ismét felszínre kell ennek a kérdésnek kerülni, mert elképzelhetetlen, hogy ily nagy tanintézet tulajdonképeni rendeltetésének megfelelően és kellőleg fejlődjék is idővel egy alig 2700 magyar, 12.000 tót és 1300 német, összesen 16.000-nyi lakossal (ha időközben kevesebb nem lett) bíró hegyvidéki szegény városkába eldugva, amely a korrallal haladni és lépést tartani képtelen.

Megfoghatatlan, hogy abban a városban maradjon, amely — mint számtalan s a közelmúltban is történt sajnálatraméltó esetek igazolják — soha nem tudta megbecsülni azt a reá nézve társadalmi és anyagi szempontból nagy szerencsét, hogy ezen intézetet s hosszú időn át ezzel együtt annyi jó magyar érzelmű erdészeti hallgatót magáénak mondhatott, akik a magyarosodás ügyét előrevitték s akik a város anyagi fentartásához jelentékeny mértékben hozzájárultak és hozzájárulnak ma is.

Ha végigpillantunk az 1867-ben bekövetkezett időközön, amikor az erdészet örökemlékü nagyjai: Lázár Jakab, Wagner Károly, Fekete Lajos, Nikel (Szécsi) Zsigmond és Illés Nándor emberfölötti és korszakalkotó küzdelmet folytattak a magyarnyelvű előadás és a magyar erdészeti irodalom megteremtése körül, önkénytelenül felmerül a kérdés, miért nem lehetett az erdészeti intézetet 1838-ban áldozatok

arán is egy teljes ízében magyar városba áthelyezni, amely képes lett volna vezetőit megérteni és nehézségekkel teljes feladataik megoldásában támogatni s ily módon a magyar erdészet nehéz küzdelmek nélkül korábban emelkedhetett volna arra a fokra, ahol ma van.

Sajnálattal tapasztaljuk, miért nem lehetett a mai előhaladott korban megvalósulni a báró Eötvös József kultuszminiszter 1848-ban vallott azon gyönyörű eszméjének, hogy az akadémia egy műtanodával és műegyetemmel egyesíttessék, de nem Selmezbányán, hanem arra megfelelő helyen.

Meg vagyok arról győződve, hogy ha akadna oly város, amely képes volna egy erdészeti főiskolának — különösen műegyetemmel kapcsolatos — felállításáért megfelelő anyagi áldozatot hozni, az áthelyezés kérdésének megoldása semmi nehézségbe nem ütköznék.

Bizonyára meg lehetne találni a módját annak is, hogy Selmezbánya város — a neki megfelelő módon — anyagi téren kárpótoltassék s az épületek — az oda egyáltalában nem való főiskola átköltözése esetén — kaszárnyának vagy egyéb más célra felhasználtassanak.

Temesvár város oly virágzó fejlődésnek indult, oly lüktető életerővel rendelkezik, amilyennel — merem mondani — ma az országnak egyetlen városa sem dicsekedhetik.

Mindene megvan ahhoz, hogy egy műegyetemmel kapcsolatban az erdészeti főiskolát megszerezhesse magának. Van területe és nemes célért anyagi áldozatokra is képes.

Nem is szólva a társadalmi művelődésről — amiből szegény főiskolai hallgatónak jelenleg édes kevés jut ki — az elméleti szakoktatással kapcsolatos gyakorlati kiképzésre is tág tér nyílnék itt Selmezbányához képest.

A város végétől két kilométerre eső vadászerdei erdőéri szakiskola által kezelt vadászerdői, bisztrai és bruckenauai kincstári erdőkben folytatott belterjes gazdálkodás igen szép tanulmányul szolgálhat úgy erdőgazdasági, mint vadászati téren (utóbbi téren kiváló és egyedüli az országban) a közeli lugosi erdőigazgatóság, lippai főerdőhivatal és orsovai erdőhivatal kerületében, továbbá a deliblati futóhomokon és a szomszédos Krassó-Szörény vármegyé-

nek erdőségekkel borított többi nagy uradalmaiban — számba alig vehető költséggel — annyi látni és tanulni való akad, amennyi éppen elégséges az életbe kilépő kezdő erdőmérnök részére.

Temesváron botanikus kert is rendelkezésre áll. Ha a Belváros és Gyárváros között elterülő elég nagy terjedelmű parkot — amely mellett körülbelül az erdészeti főiskola is épülhetne s amely tele van mindenféle fanemek szebbnél szebb példányaival — nem is vennénk számba, a selmeczbányainál rövid időn különb lesz a vadászerdői kert, amelynek igen jó talaja és megfelelő tere van, s a mindinkább fellendülő erdészeti kísérleti ügygyel kapcsolatosan rendkívül nagy gonddal hovatovább fejlesztve is lesz.

Erős a hitem, hogy úgy Temesvár városa, mint az irányadó körök ezen eszmét beható tárgyalás után életrevalónak és keresz-tülvihetőnek fogják találni.



Ujabb erdőmivelési eszközök.

Irta: *Papp Gusztáv*, tanársegéd az erdészeti főiskolán.

Mindazoknak, akiknek valaha alkalmuk volt látni, miként folynak sok helyütt hazánkban az erdősítések, olykor bizony elszorulhatott a szívük, ha arra gondoltak, hogy vajjon a csemetéknek, melyeket sokszor oly felületesen ültettek el, hány százaléka fog fává nőni és vajjon még hányszor kell majd költséges pótlásokat eszközölni, hogy a beerdősített területen majdan valamirevaló erdő is legyen.

Azt mondhatná erre valaki, hogy minek ma már az ültetések sorsa felett keseregni, midőn mindinkább előtérbe lép a szakemberek ama nézete, hogy ne vágjuk le Erdeinket tarra, hanem térjünk vissza a természetmutatta állapotokhoz, t. i. a fokozatos felújító, azaz természetes erdőnevelő módszerekhez.

Kevés gondolkodás után azonban okvetlenül rá kell jönnünk arra, hogy a mesterséges erdősítési módokra mindig szükség lesz.

Ilyen körülmények között tehát az ültetés a jövőben sem szorul háttérbe és rajtunk a sor, hogy kikutassuk ama módokat és elveket, melyek mellett legbiztosabban érhetünk el vele eredményt.

Nem foglalkozom most mindama feltételekkel, melyek az